

Biblija – Stari Zavjet 2022./2023.
ponedjeljak 8:15, srijeda 8:15,
ECTS 6, dvorana 101

Knjiga Izlaska

Mojsije –
osloboditelj
i zakonodavac

Svi puci neka te slave (Ps 67)

Musical notation for the song "Svi puci neka te slave". The music is in common time (indicated by '3') and A major (indicated by three sharps). The lyrics are written below the notes, corresponding to the chords: E, H7, E, A, H7, E.

Svi pu - ci ne-ka te sla - ve, te - be Sve - viš - nji!

Biblija – Stari Zavjet 2022./2023.
ponedjeljak 8:15, srijeda 8:15,
ECTS 6, dvorana 101

Biblija – Stari Zavjet

Temeljni religijski i religiološki dokument

---

amdg.ffrz.hr

→ Nastava: FFRZ

→ Biblija – Stari zavjet

Biblija – Stari Zavjet 2022./2023.
ponedjeljak 8:15, srijeda 8:15,
ECTS 6, dvorana 101

Knjiga Izlaska

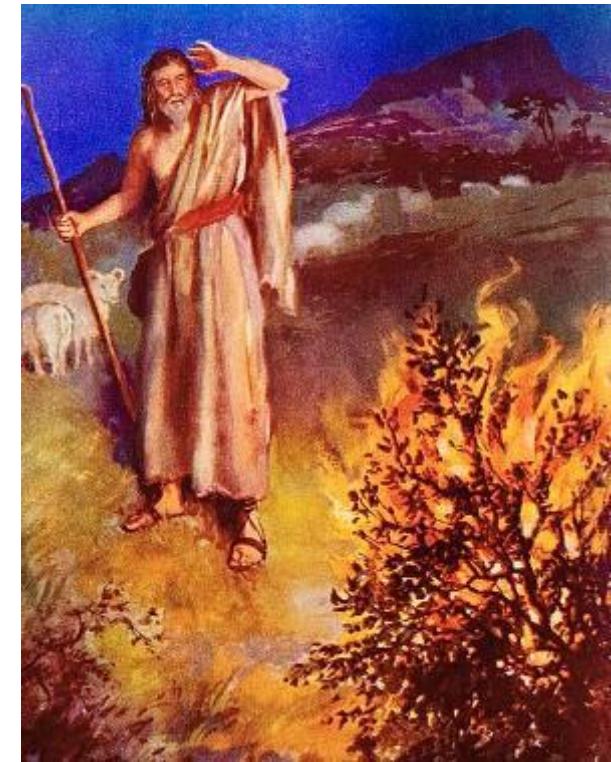
Mojsije – osloboditelj i zakonodavac

Izl 1,1 **וְאֶלָּא שְׁמוֹת**

“**A** ovo su imena...”

= Nastavak na Post

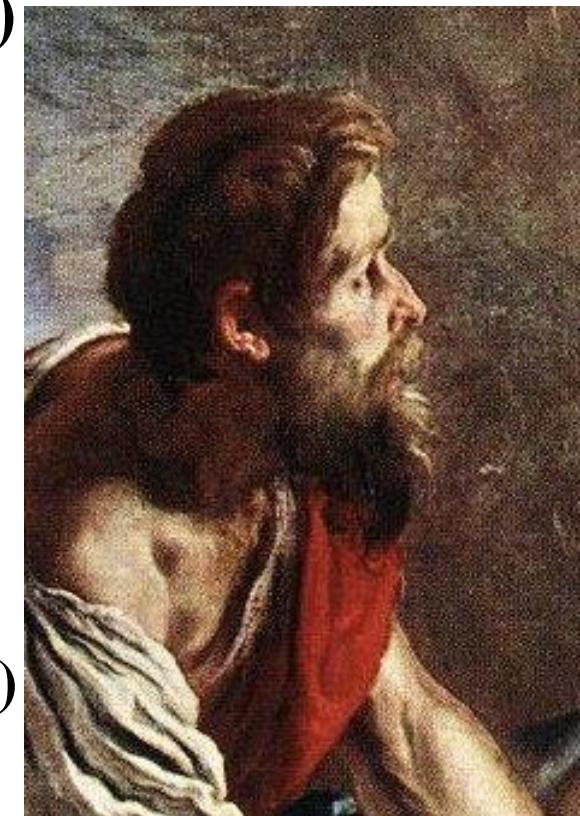
hebr. *Šemot*

Mojsijevo zvanje (Izl 3,1–4,17)

- 2x “Mojsije” – obraćenje, zvanje (3,4)
- שָׁלַח šālah poslati – הָלַךְ hālak ići (v10)
- 1. naznaka nevolie (v7.9);
  - Jad, muka (v7), vapaj (v9)
- 2. nalog (v10): Izvedi narod moj!
- 3. prigovor
- 4. obećanje (v12): Ja ću biti s tobom
- 5. znak potpore (4,2-4.6s.9)
  - Štap/zmija (2-4), ruka (6s), voda/krv (9)
- 3 objekta prigovora (3,11.13;4,1)
  - Mojsije – Bog – narod

Tajanstveni sugovornik

- “glasnik Jahvin” (Izl 3,2) –
→ יהוה → “Bog” *Elohim* (**v4**)
Abraham, Izak, Jakov i (**v6**)?
  - Amram (6,20)
- יהוה = “Ja sam koji jesam” (3,14)
  - “Bit ću, tko god da ću biti”
= uzvišenost, sloboda
  - Bez obuće (3,5)
  - Spomen za naraštaje (3,15)
  - Milostiv kome sam milostiv (33,19b)
- עמי ‘amî moj narod 3,7.10
- ירד jarad sići 3,8

Božja pedagogija

- pet Mojsijevih poteškoća
  - od krize identiteta 3,11; 4,10
    - Tko sam ja? (3,11)
    - Težak na jeziku (4,10)
  - do izvlačenja (Izl 4,13)
    - Šalji koga hoćeš...? (4,13)
– “Ne bi li ipak netko drugi...?”
- Božji pedagoški postupak
  - dugačak i otvoren razgovor (3,1-4,17)
  - Bog sama sebe očituje (3,14)
    - ne skriva osjećaje (4,14):
  - ljutnja

Slika Izlaska (Izl 14)

- **Vjera, steći pouzdanje**
(מִתְּאֵן Izl 14,31 usp. Post 15,6)
– *Tko? U koga?*
- **Zajednica, narod**
- **u Boga i Mojsija (usp. 4,1)**
  - Ako mi ne vjeruju? (4,1)
  - *Stanje u 14,10:*
- **Velik strah (ירא), krik (צעק) (14,10)**
  - Izopačenje u 11s?
- **Napad na Mojsija (11s):**
  - Egipat nema grobnih mjesta?
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
  - Bolje robovanje (12) – kajinovsko lutanje

Precizna pedagogija

- Mojsijev postupak u 14,13:
- “Ne bojte se!” (**ירא**)
- – korijen problema iz v10 (**ירא**)
  - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana
  - → “pobojali se (**ירא**) (31)
- **ישע** *jāša'* spasiti – usred voda
  - Mojsijevo iskustvo u Izl 2 + 14,13.30; 15,2
  - “Gledajte spasenje!” (v13)
  - *יהוה* je *spasio Izraela* (v30)
  - “Postao mi je spasenje” (15,2)
- “Što vičeš (HB, LXX, Vg i Šarić) k meni!” (14,15)
  - Mojsije Bogu (usp. narod u 14,10) **צעק**

Vijek hvaljen Bog (Ps 87)

Melodija: donje note

Musical notation for the hymn "Vijek hvaljen Bog". The music is in common time (4/4), key signature of A major (two sharps). The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are written below the notes, corresponding to the melody.

Notes above the staff:

- D (eighth note)
- A (eighth note)
- h (sixteenth note)
- G (eighth note)
- e (eighth note)
- A (eighth note)
- D (eighth note)
- (A) (eighth note)

Below the staff:

Vjek hva - ljen Bog,
Vjek hva - ljen Bog,

vjek hva - ljen Bog
vjek hva - ljen Bog

po svoj zem - lji
a - le - lu - ja!

Božja pobjeda

- יהוה će se *boriti* za vas (Izl 14,14)
- = Bog čini bezopasnim (14,24s)
  - הַמָּם *hāmam* zbuniti, blokirati (24)
  - Blokirani kotači (25)
  - “Egipat” (26x), ne “Egipćani”
- Svrha: 14,4.18.25?
  - “Egipat će spoznati...” v4.18
  - Tko govori o Bogu i što u v25?
  - Egipat: “יהוה se *bori* za njih” (usp. v14) – spoznaja Boga
- Slika otkupljenja: 14,16.22.29 – nalog, opis, sažetak
- “Posred mora po suhome”

Deset zapovijedi – δέκα λόγοι (Izl 34,28 Pnz 10,4)

Sadržaj i kontekst

Aktualan sadržaj

- Prva zapovijed koja navodi svrhu (usp. Ef 6,2) u Izl 20,12?
- Poštuj svoga oca i svoju majku!
(אֲבָ 'ab, אֶם 'em Izl 20,12; Pnz 5,16)
  - Za koga Dan počinka u Izl 20,10?
- Ne radi ni ti, ni tvoj sin i ni tvoja kći!
(ben, בֵּן bat Izl 20,10; Pnz 5,14)
  - Božja revnost u Izl 20,5?
- “brinem se za krivnju otaca i kod sinova...” (Izl 20,5; Pnz 5,9)
- פְּקֻד *paqad* “pobrinuti se”
  - = OBITELJ

Sugovornik Božji

- Izl 20,1-17 / Pnz 5,6-21
- Cjelovit dijaloški tekst (“Ti”)
  - Obećanje *prije* zapovijedi (Izl 19,5s)
- 5x “**יְהוָה** tvoj Bog”
koji sam te izveo (Izl 20,2)
- Izl 20,5.7.10.12:
  - Bog revan, koji se brine za krivnju predaka i kod potomaka (v5)
  - Ime – ne isprazno izgovarati (v7)
  - pripada mu sedmi dan (v10)
  - onaj koji ti daje tlo pod nogama na kojem možeš dugo živjeti (v12)

Istovjetno u Izl 20 i Pnz 5

- Utemeljenje: ja sam te izveo... Izl 20,2 / Pnz 5,6
  - *Stoga nećeš imati drugih bogova*
  - *Zato ćeš čuvati život, brak, vlasništvo, istinu...*
  - v3; v7:
- Zabrana drugih bogova
  - v5s; v9s:
- Zabrana klanjanja idolima i obrazloženje
  - v7; v11
- Čuvanje Božjeg imena
  - v13-15; v17-19
- Ne ubij, ne razaraj brak, ne kradi

Razlike

■ Zašto Dan Gospodnji (Izl 20,11; Pnz 5,15)?

- Izl: počinak Božji, svetost
- Pnz: izlazak + socijalna dimenzija:
- “sam si bio sluga”

■ Tko govorи u Izl 20,1; Pnz 5,1?

■ Bog (Izl) ⇔ Mojsije (Pnz)

■ Dodatak u Pnz 5,12.16?

■ Mojsijeve riječi Izraelu:

■ “Kao što ti je zapovjedio Jahve, Bog tvoj” (roditelji, subota)

■ “ove riječi” 20,1 ⇔ 4,44

■ תורה tôrâ Zakon (Pouka)

□ Kada: Izl 19,1.16; Pnz 1,3?

■ Izl: 3. mjesec – od Izlaska (19,1), 3. dan (v16)

■ Pnz: 1. 11. 40.

□ Gdje: Izl 19,11.18.20.23; Pnz 4,46-49?

■ Izl: brdo Sinaj

■ Pnz: istočno od Jordana, u dolini

